



Stichting Indisch Herinneringscentrum

Jaarverslag 2022

Statutaire naam: Stichting Indisch Herinneringscentrum

Vestigingsplaats: Den Haag (Sophialaan 10, 2514 JR)

Rechtsvorm: Stichting

Inhoudsopgave

1. Verslag van de activiteiten en bereikte resultaten.....	3
1.1 Voorwoord (p.3)	
1.2 Verslag Raad van Toezicht (p.3)	
1.3 Managementsamenvatting (p.4)	
2. Samenwerking met diverse organisaties	7
2.1 SMH-instellingen en NOB (p.7)	
2.2 Arq Nationaal Psychotraumacentrum (Arq) en de herinneringscentra: <i>Leven met oorlog</i> (p.9)	
2.3 Koninklijke Bibliotheek en NOB (p.9)	
2.4 Museum Sophiahof (p.9)	
2.5 Indische organisaties en erfgoedinstellingen (p.10)	
2.6 Universiteit van Amsterdam (p.10)	
3. Kenniscentrum IHC: een fysiek en digitaal kruispunt.....	11
3.1 <i>30 dagen op zee</i> en <i>Hellships.nl</i> (p.11)	
3.2 <i>Deltaplan Digitalisering</i> en Digitale Collectie (p.12)	
3.3 <i>Atlas van de Oversteek</i> (p.14)	
3.4 Podcast <i>Oranje Nassau's Oord</i> (p.15)	
4. Tentoonstellingen	16
4.1 Semipermanente tentoonstelling <i>ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen</i> (p.16)	
4.2 Tijdelijke tentoonstellingen (p.18)	
4.3 Online tentoonstellingen (p.20)	
5. Educatie.....	21
5.1 <i>Inclusief Indië</i> (p.21)	
5.2 Schoolbezoeken aan <i>Ons Land</i> en <i>De WereldReis</i> (p.22)	
5.3 Educatieve samenwerking Rijksmuseum (<i>Revolusi!</i>) en IHC (<i>Ons Land</i>) (p. 23)	
5.4 Workshops (p.24)	
5.5 De Terugkeer (p.26)	
5.6 Individuele begeleiding (p.26)	
5.7 <i>Denkboek</i> Nationaal Comité 4 en 5 mei (p.26)	
6. Publieksprogramma's	27
6.1 Samenwerkingen in programmering (p.27)	
6.2 Overzicht van publieksprogramma's in 2022 (p.28)	
7. Organisatie	41
7.1 Directie, bestuur en Raad van Toezicht (p.41)	
7.2 Personele organisatie (p.41)	
7.3 Financiële organisatie (p.43)	
7.4 PR en Communicatie (p.44)	
8. Extern gefinancierde projecten	48
8.1 Semipermanente tentoonstelling <i>ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen</i> (p.48)	
8.2 <i>Programma Indisch Erfgoed Digitaal</i> (p.49)	
8.3 Tentoonstelling <i>Hellships. Gevangen op zee</i> (p.51)	
9. Financiële ondersteuning projecten en activiteiten	52

1. Verslag van de activiteiten en bereikte resultaten

1.1 Voorwoord

In het verslag van de activiteiten worden de activiteiten van het IHC beschreven die gefinancierd zijn vanuit de instellingssubsidie van het ministerie van VWS. Daar waar het overige financiering betreft is het erbij vermeld, dan wel expliciet opgenomen bij het hoofdstuk 'Extern gefinancierde projecten'. Per onderdeel is het resultaat over 2022 in bulletpoints opgenomen.

1.2 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft na haar oprichting in 2021, met 2022 een jaar volwaardig gefunctioneerd. De samenstelling van de Raad is in december 2022 gewijzigd, toen de voorzitter, de heer G.J. van der Meer Mohr, bij ommekomst van zijn zittingstermijn zijn zetel ter beschikking stelde. De heer H. Itzig Heine heeft, met instemming van de voltallige Raad, het voorzitterschap toen overgenomen. De Raad heeft nu een vacature en heeft besloten die voorlopig nog even niet te vullen.

2022 heeft een aantal voor de Raad relevante momenten gekend. Ten eerste is de semipermanente tentoonstelling *Ons Land. Dekolonisatie, generaties, verhalen* geopend. De Raad heeft daar met instemming kennis van genomen. Tevens is de Sophiahof na twee jaar weer volledig opengegaan. De Raad heeft geconstateerd dat de bezoekerscijfers van de Sophiahof, inclusief die van de aanwezige tentoonstellingen, enigszins teleurstellend zijn. De Raad heeft de verklaring van de directeur-bestuurder ter zake, geaccepteerd. Wel ziet de Raad graag dat er maatregelen worden genomen om het bezoekersaantal in 2023, met name als het gaat om de tentoonstellingen van IHC en MHM, te vergroten.

De Raad heeft haar zorg geuit over de kwaliteit van de samenwerking van de partners binnen het geheel van de Sophiahof. Zij heeft tevens haar steun betuigd voor de pogingen vanuit het bestuur om de samenwerking vlot te trekken en de interne communicatie op directieniveau tussen de partners op gang te brengen en te verbeteren.

De laatste vergadering van de Raad in 2022 is tevens gebruikt voor een eerste zelfevaluatie. Een jaar is kort om een diepgaande evaluatie te plegen, maar toch constateren de raadsleden dat hun onderlinge samenwerking van goede kwaliteit is, de samenwerking en de informatievoorziening vanuit de directeur-bestuurder van hoogwaardige kwaliteit is, en dat de Raad van mening is 'in control' te zijn.

Tenslotte kijkt de Raad met gemengde gevoelens terug op het phishing-incident. Zij kijkt positief terug, omdat door snel ingrijpen en een vlotte en goede samenwerking tussen de door de Raad gedelegeerde leden, de directeur-bestuurder en het ingehuurd bureau erger is voorkomen. Met gemengde gevoelens, omdat niet al het geld is teruggevonden. De oplossing die de directeur-bestuurder heeft gekozen om het ontstane tekort aan te vullen is gebeurd met volledige instemming van de Raad. Het IHC heeft hiermee geen verliezen geleden, voor zover relevant zijn de tekorten afwenteld op de stichting Vrienden van het IHC. Tevens heeft de Raad ingestemd met de maatregelen die de directeur-bestuurder heeft voorgesteld ter voorkoming van eventuele volgende incidenten

1.3 Managementsamenvatting

Het Indisch Herinneringscentrum (IHC) houdt de herinnering levend aan de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië, de daaropvolgende Bersiap, dekolonisatie en migratie. Dat doen wij onder andere met landelijke programmering, onlinecampagnes, het creëren van een digitaal kennisplatform, educatieve projecten en tentoonstellingen vanuit Museum Sophiahof.

De aandacht voor de dekolonisatie van Nederlands-Indië is sterk toegenomen. Onder andere als gevolg van de viering van 75 jaar vrijheid, het toevoegen van de dekolonisatie van Indonesië als examenonderdeel op het voortgezet onderwijs, het nationale onderzoeksprogramma Onafhankelijkheid, dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië, 1945-1950 en de instelling van de Advies Commissie Versterking kennis geschiedenis voormalig Nederlands-Indië. Ook het oplevende racismedebat zorgt voor een grote behoefte aan informatie. Het IHC speelde hierop in en richtte zich met Educatie nadrukkelijk op een divers en inclusief educatie- en presentatiebeleid: in educatieve programma's en tentoonstellingen –in en rond een open en toegankelijk IHC- is meerstemmigheid, samenwerking en participatie het uitgangspunt.

Het IHC heeft zich, bij de invulling van zijn taak om de herinnering aan de WO II in Nederlands-Indië levend te houden in 2022 gericht op een viertal kernactiviteiten, die vanuit de instellingssubsidie van het ministerie van VWS zijn gefinancierd:

- Ontwikkelen publieksprogrammering en tentoonstellingen;
- Ontwikkelen van nieuwe educatieve programma's en het verbeteren van bestaande educatieve programma's;
- Het bieden van ondersteuning voor de jaarlijkse herdenkingsactiviteiten.
- Verbeteren van het IHC als kenniscentrum.

Enkele hoogtepunten van het afgelopen jaar zijn onder andere: Het ontwikkelen van het webportaal *Indisch Geheugen*, als onderdeel van het programma *Indisch Erfgoed Digitaal*, in samenwerking met de Koninklijke Bibliotheek en het Netwerk Oorlogsbronnen; De semipermanente tentoonstelling *ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen*, die gezamenlijk met het Moluks Historisch Museum is vormgegeven. De tentoonstelling is te zien in Museum Sophiahof en is op 8 februari geopend voor publiek. De totstandkoming van deze tentoonstelling is eerder door het ministerie van VWS via een projectsubsidie gefinancierd. De tentoonstelling Vanaf de start is merkbaar dat hierdoor jonger publiek (meer 20ers en 30ers) Museum Sophiahof bezoekt. *Ons Land* genereert zowel nationale als internationale belangstelling.

Het publiek - als ook studenten en docenten - weet het kenniscentrum van het IHC goed te vinden. Men richt zich onder andere tot het kenniscentrum van het IHC om meer informatie te vinden over de migratie van (groot)ouders aan de hand van het verbeterde *30 dagen op zee*. De nieuw gebouwde website *Hellships* is een goede aanvulling op het aanbod bij het Kenniscentrum. Er wordt veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om online informatie op te vragen.

Het IHC heeft zijn collecties (documenten, dagboeken, egodocumenten, foto's, tekeningen etc.) gedigitaliseerd en deels ontsloten via de Beeldbank van het IHC in het kader van het *Deltaplan Digitalisering*. Het eerder genoemde *Programma Indisch Erfgoed Digitaal* sluit hier naadloos op aan. In het afgelopen jaar is het traject gestart om te komen tot het webportaal (eerste livegang eind 2023) met een Educatief Platform.

In 2022 heeft het IHC drie tijdelijke tentoonstellingen in Museum Sophiahof gepresenteerd: *De WereldReis*, *Hellships* en twee gecombineerde Nieuw-Guinea tentoonstellingen *Biak Stories* en *Tabée Nieuw-Guinea*. Elke tentoonstelling vormt tegelijkertijd een verdieping op het in *Ons Land* vertelde verhaal.

Veel van de publieks- en educatieve activiteiten van het IHC waren in samenwerking met andere organisaties in de oorlogserfgoedsector en uiteraard ook met verschillende Indische organisaties. Zo weten de partnerorganisaties in Museum Sophiahof elkaar goed te vinden om gezamenlijk invulling te geven aan de nationale herinnerings- en ontmoetingsplek in Nederland. De bijzondere leerstoel van het Indisch Herinneringscentrum werd ook in de tweede termijn bekleed door professor Remco Raben.

Het IHC heeft het aanbod van lesmateriaal en tools op de website *Inclusief Indië* verder uitgebreid en verrijkt. Het IHC slaagt er in het onderwijs te bereiken, onder andere door het geven van workshops aan het HBO (lerarenopleiding) en MBO. Ook op educatief vlak stond samenwerking voorop. Het IHC werkte samen met diverse organisaties, waaronder SMH 40-45, het Rijksmuseum, Thieme Meulenhof, de Hogeschool van Rotterdam, het Edith Stein College en Beeld en Geluid in Den Haag.

In *Ons Land* (400 leerlingen VO) en de interactieve educatieve tentoonstelling *WereldReis* (45 leerlingen PO) hebben wij diverse schoolklassen ontvangen.

De publieksprogramma's waren divers en hebben zowel fysiek als online plaatsgevonden. Wij organiseerden publieksactiviteiten in samenwerking met diverse organisaties, waaronder het 4 en 5 mei Comité Amsterdam Zuidoost, de partnerorganisaties in Museum Sophiahof, het Rijksmuseum, Stichting Haags Verhaal en Riboet Verhalenkunst. Er zijn programmalijnen voor specifieke doelgroepen uitgewerkt, waarbij het aanbod voor de jongere doelgroep (18-35 jaar) is uitgebreid. In de programma's werd bijna altijd een koppeling gemaakt met de tentoonstellingen in Museum Sophiahof. De programma's worden goed bezocht. De gemiddelde bezetting is 90% van de zaalcapaciteit.

Per 1 januari 2022 zijn de aanstellingen van de medewerkers educatie, publieksactiviteiten en communicatie uitgebreid met 0,2 fte. Deze uitbreiding is binnen de instellingssubsidie budgetneutraal gerealiseerd.

In 2022 bestond het IHC 15 jaar. Het lustrum werd op 19 november gevierd in Museum Sophiahof, samen met stakeholders en vrienden. De nieuwe huisstijl van het IHC werd gepresenteerd en in het programma werd het Indisch Herinneringscentrum gepresenteerd als *dé plek waar je ons Indisch verleden leert kennen, je roots kan onderzoeken en waar je ontdekt wat het Indisch-Nederlands verhaal betekent voor het Nederland van vandaag en morgen*. Het IHC hanteerde een heldere doelgroepenbenadering in zijn communicatie richting publiek. Het bezoek aan website, volgers op Facebook, Instagram en Twitter, groeide gestaag. Om (nieuwe) doelgroepen te bereiken hebben wij meer ingezet op digitale communicatie. Binnen Museum Sophiahof wordt de communicatie onderling afgestemd met de partners.

Het IHC werkte aan meerdere extern gefinancierde projecten, die in hoofdstuk 8 aan de orde komen.

2 Samenwerking met diverse organisaties

Resultaten:

- Het IHC profileert zich als samenwerkingspartner in de oorlogserfgoedsector en binnen Museum Sophiahof.
- Het IHC en het MHM werken samen met SbS in de marketing en randprogrammering van de semipermanente tentoonstelling in Museum Sophiahof: *Ons Land. Dekolonisatie, generaties, verhalen*.
- Het IHC maakt digitale collecties beschikbaar voor publiek.
- Het IHC heeft een brugfunctie naar Indische organisaties en een spilfunctie binnen Museum Sophiahof.
- Onderlinge afstemming SbS-MHM-IHC over dagelijkse operatie, marketing en ontwikkeling Museum Sophiahof.
- Bijzondere leerstoel aan de Universiteit van Amsterdam (tweede termijn).

Het IHC is een netwerkorganisatie die met vele organisaties samenwerkt. Daarbij hebben twee samenwerkingen een centrale plek: de samenwerking binnen de oorlogserfgoedsector en de samenwerking met de stakeholders binnen Museum Sophiahof.

In dit hoofdstuk worden enkele samenwerkingen van het IHC in 2022 uitgelicht, waarvan de uitwerking en resultaten verderop in dit jaarverslag zijn opgenomen. Het betreft de samenwerkingen in grotere projecten. Daarnaast is er nog een scala aan andere samenwerkingspartners, die bij diverse activiteiten worden benoemd.

2.1 SMH-instellingen en NOB

Deltaplan Digitalisering

Het IHC participeert in het Deltaplan Digitalisering, een project van Stichting Musea en Herinneringscentra 40-45 (SMH) en het Netwerk Oorlogsbronnen (NOB). Het project beoogt een eenmalige inhaalslag om het digitale collectieaanbod van bruikbaar en zichtbaar bronnenmateriaal vanuit de herinneringssector substantieel en duurzaam te versterken. Door het digitaal beschikbaar te stellen via de eigen website van het IHC en die van het NOB – waar het materiaal wordt gecontextualiseerd – kan een breed publiek kennisnemen van de rijkdom aan originele bronnen. Daarnaast wordt het gedigitaliseerde materiaal – indien dit wettelijk geoorloofd is – vrijelijk ter beschikking gesteld voor hergebruik via WikiCommons en Wikidata. Dit biedt unieke mogelijkheden voor internationaal digitaal collectieaanbod.

SMH ontvangt een subsidie van het Mondriaanfonds voor de uitvoering van Deltaplan Digitalisering

Project 2nd World

De vijftien instellingen die deel uit maken van SMH – zo ook het IHC - nemen deel aan een gezamenlijk project om te komen tot de ontwikkeling en praktische uitwerking van een digitale strategie als onderdeel van het algemene beleid. Zo zijn wij beter geëquipeerd om de digitale transitie binnen de eigen instelling vooruit te brengen.

SMH ontvangt een subsidie van het Mondriaanfonds (onderdeel: creatieve industrie) voor de uitvoering van dit project.



2.2 Arq Nationaal Psychotraumacentrum (Arq) en de herinneringscentra

Leven met oorlog is een project van Arq in samenwerking met de vijf nationale herinneringscentra, waaronder het IHC. Arq heeft hiervoor meerdere subsidies aangevraagd, waarmee de financiële dekking voor het project rond is. Met dit project wordt een minidocumentaireserie gemaakt waarin we persoonlijke verhalen vertellen van mensen van verschillende achtergronden en generaties, over hoe de Tweede Wereldoorlog vandaag de dag nog steeds een rol speelt in hun leven en over de waarde die zij hechten aan contact en verbondenheid met vrijwilligersorganisaties. Binnen deze documentaireserie worden verschillende perspectieven naast elkaar getoond, en komt het universele verhaal over de impact die oorlog heeft op de levens van mensen, naar voren. De minidocumentaireserie zal worden tentoongesteld in alle vijf de WO2 Herinneringscentra in Nederland tijdens het themajaar *Leven met Oorlog* in 2023.

Arq bekostigt dit project uit door hen gegenereerde projectsubsidies.

2.3 Koninklijke Bibliotheek en NOB

Het IHC heeft werkt samen met de Koninklijke Bibliotheek/Metamorfoze (KB) en het NOB in het *Programma Indisch Erfgoed Digitaal*. Hierbij wordt Indisch Erfgoed geselecteerd, gedigitaliseerd en ontsloten. De KB is de partner voor digitalisering, het NOB verzorgt de technische infrastructuur en het IHC is de partner voor ontsluiting van het gedigitaliseerde erfgoed voor het publiek via een webportaal met een educatief platform, onder de werktitel *Indisch Geheugen* (werktitel). Het project heeft de duur van 3 jaar en is gestart op 1 januari 2022. Vanaf 1 januari 2023 is aan het project nog een oral history component toegevoegd.

Het IHC ontvangt hiervoor een projectsubsidie van het ministerie van VWS. De activiteiten in het kader van dit project zijn beschreven in hoofdstuk 8 (externe gefinancierde projecten).

2.4 Museum Sophiahof

Binnen Museum Sophiahof geven het Moluks Historisch Museum (MHM) en het IHC samen invulling aan enkele publieksfuncties: de tentoonstellingen, de kenniscentra, de bibliotheek en de museumwinkel. De samenwerking is ondergebracht in de gezamenlijke operationele Stichting Tentoonstellingen Sophiahof (STS).

De drie directeuren van het MHM, Stichting beheer Sophiahof (SbS) en het IHC stemmen wekelijks de dagelijkse operatie en de marketing met elkaar af. Daarbij werd de ontwikkeling van Museum Sophiahof gemonitord. Er was speciale aandacht voor de gezamenlijke activiteiten om zo Museum Sophiahof op de kaart te zetten als herkenbare, zichtbare en levendige plek in Nederland. De afstemming van de programmering en de gezamenlijke programmering vond plaats in het reguliere programma-overleg van de stakeholders van Museum Sophiahof met de door SbS aangestelde programmamanager.

2.5 Indische organisaties en erfgoedinstellingen

Het IHC vervult een brugfunctie voor Indische organisaties en erfgoedinstellingen (in relatie tot de WO II) en zet zich in vanuit een verbindende rol. Het IHC vervult daarin een adviserende en ondersteunende rol. Dit jaar heeft het IHC onder andere intensief samengewerkt met de Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten (1942-1945) om een tentoonstelling en een website over de Hellships te realiseren. Daarnaast wordt er structureel samengewerkt met de stakeholders binnen Museum Sophiahof.

2.6 Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. Remco Raben bekleedt sinds 1 mei 2015 de bijzondere leerstoel van het Indisch Herinneringscentrum, getiteld *Koloniale en Postkoloniale Literatuur- en Cultuurgeschiedenis* aan de Universiteit van Amsterdam (UvA). Raben gaf in 2022 onderwijs en deed onderzoek aan de UvA, hij trad op als adviseur van *Ons Land* en adviseerde het IHC inhoudelijk ten behoeve van educatie en publieksprogrammering, waar hij ook een bijdrage aan leverde. *De bijzonder leerstoel wordt gefinancierd door Stichting Vrienden van het IHC.*

3. Kenniscentrum IHC: een fysiek en digitaal kruispunt

Resultaten:

- Met zijn online en offline media is het IHC hét (inter)nationale en centrale kennisloket voor alle zaken aangaande Nederlands-Indië in relatie tot de WO II vanaf begin 1900.
- Een goed doorzoekbare en gebruikersvriendelijke website *30 dagen op zee* en *Hellships* (samen met SHSJZ).
- Een groeiend digitaal collectieaanbod.
- Het publiek (alsmede docenten en studenten) raadpleegt de kennissites van het IHC, zowel op locatie als online. De dienstverlening met betrekking tot informatieverzoeken is uitgebreid.
- Structureel aanbod van een semipermanente tentoonstelling *ONS LAND – Dekolonisatie, generaties, verhalen* (samen met het MHM) aangevuld met wisseltentoonstellingen en online tentoonstellingen.

Het Kenniscentrum van het IHC is - na de laatste lockdown - sinds 8 februari weer geopend. Het Kenniscentrum is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur. Veel museumbezoekers brachten ook een bezoek aan het kenniscentrum, gemiddeld zo'n 10-15 bezoekers per dag. Via e-mail worden regelmatig informatieverzoeken ingediend, gemiddeld 10 verzoeken per week.

3.1 30 dagen op zee en Hellships

Een belangrijke publiekstrekker van het kenniscentrum is de museumtafel met *30dagenopzee.nl*. Op deze website kan de bezoeker informatie vinden en toevoegen over de naoorlogse repatriëring van de Indische gemeenschap van Nederlands-Indië/Indonesië naar Nederland (1945-1968). Er is een grote behoefte om deze informatie te vinden. Onder begeleiding van de vrijwilligers van het Kenniscentrum, breidden bezoekers hun zoektocht verder uit met o.a. informatie over de Japanse interneringskampen.

Sinds juni is er de website *Hellships.nl* bijgekomen. Deze website is gebouwd naar het voorbeeld van *30dagenopzee.nl*. Bezoekers kunnen hier de namen van opvarenden en schepen van de Japanse zeetransporten op zogenaamde Hellships (1942-1945) opzoeken. Daarmee is het informatieaanbod van het kenniscentrum weer verder uitgebreid.

Beide websites worden steeds verbeterd. Zo is er in de zomer een vernieuwde versie van *30dagenopzee.nl* live gegaan. De *visitors journey* is verbeterd, waardoor het doorzoeken van de website logischer is geworden. Ook is het uiterlijk veranderd en zijn er weer passagierslijsten toegevoegd, zodat er meer zoekresultaten naar boven komen.

De bouw van de website Hellships.nl en de tentoonstelling Hellships. Gevangen op zee zijn gefinancierd door het Mondriaanfonds en worden daarom in hoofdstuk 7 (Extern gefinancierde projecten) behandeld.

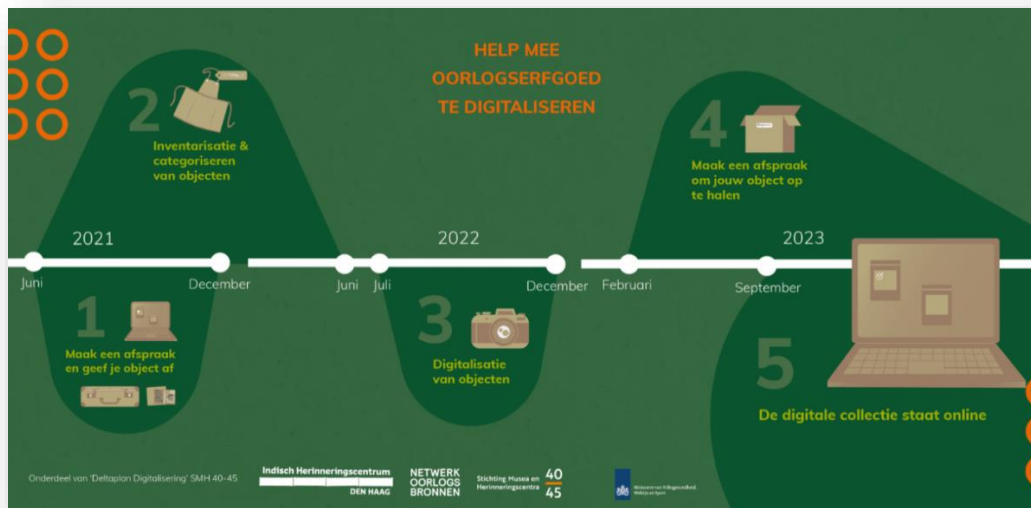


Marion Bloem in 'Hellships' 1

3.2 Deltaplan Digitalisering en Digitale Collectie

Het *Deltaplan digitalisering* is in fasen uitgevoerd: Met de publiciteitscampagne riep het IHC mensen op om materialen aan te bieden voor digitalisering. Begin januari hadden zo'n 240 personen dat gedaan. Tot in het voorjaar van 2022 zijn er incidenteel nog bruiklenen en schenkingen aangenomen.

De collectiemedewerker – met ondersteuning van een vrijwilliger - heeft beschrijvingen gemaakt bij de documenten, foto's en objecten en heeft de materialen gecategoriseerd en geschikt gemaakt voor de digitalisering.



In januari zijn de 120 objecten uit de collectie van het IHC door een professionele fotograaf vastgelegd. Zo is een begin gemaakt met de digitale collectie van het IHC. De objecten zijn sinds mei te raadplegen via onze beeldbank ([Digitale Collectie IHC \(indischherinneringscentrum.nl\)](https://www.indischherinneringscentrum.nl)). De beeldbank wordt nog uitgebreid met De documenten, brieven, egodocumenten, foto's, tekeningen en affiches, die in december naar Picturae zijn vervoerd waar de materialen worden gedigitaliseerd.

Door het jaar heen zijn er maandelijks bijeenkomsten geweest van alle collectiebeheerders van SMH, waarin aandacht is voor het open delen van data, het werken met collectieregistratiesystemen en de WO2 thesaurus van het NOB. Door de kennis die opgedaan is in het collectieoverleg van SMH, is het IHC beter geëquipeerd om hierbij de landelijke en Europese richtlijnen te volgen bij de inrichting van de (digitale) collectie van het IHC in Memorix Maior.



Pilot automatische transcriptie interviews Herinneringen aan Indië

Het pilotproject *Transcriptie interviews Herinneringen aan Indië* - als onderdeel van *Deltaplan Digitalisering* - liep tot eind december 2022. Met deze pilot zijn interviews automatisch getranscribeerd en ontsloten met software. Er werd met 18 vrijwilligers gewerkt aan de verbetering van de automatische transcripties. De verbeterde transcripties zijn weer opnieuw 'aangeboden' aan de software, waardoor de software steeds accurater wordt in het transcriberen van de videoteksten.

Gebleken is dat het ontsluiten van de interviews trager ging dan verwacht. De software heeft nog veel ontwikkeling. Deze ervaring wordt meegewogen in het besluit hoe interviews bij het aankomende *Oral History* project ontsloten zullen gaan worden. In totaal zijn er nu ruim 40 interviews getranscribeerd, waarvan er 20 volledig gecorrigeerd zijn.

3.3 De Atlas van de Oversteek

Het 15-jarig bestaan van het Indisch Herinneringscentrum was de aanleiding om *De Atlas van de Oversteek* te gaan maken. Er zijn een projectplan gemaakt en het IHC heeft voor de extra benodigde gelden subsidieaanvragen gedaan. In december is een contract afgesloten met de uitgever Walburg Pers.

De *Atlas van de Oversteek* verbeeldt de periode van de naoorlogse migratie vanuit voormalig Nederlands-Indië/Indonesië en de aankomst in Nederland op een informatieve, grafische wijze, aangevuld met persoonlijke verhalen en beeldmateriaal. Het boek zal in augustus 2023 uitgebracht worden.

3.4 Podcast Oranje Nassau's Oord

Journalist en historicus Anton van Renssen maakte een zesdelige podcastserie over het Sanatorium Oranje Nassau's Oord in Wageningen. In de podcast staat de vraag centraal hoe Indische en Molukse Nederlanders met tuberculose in Nederland werden opgevangen en verzorgd en hoe zijn hun verblijf in het sanatorium hebben ervaren. Van Renssen's moeder had eind jaren vijftig, als maatschappelijk werkster bij de Gemeente Wageningen, de taak de zieke gerepatrieerden te begeleiden. Eén deel van de podcastserie, getiteld *Zwarte Sinterklaas*, is opgenomen in de tentoonstelling *ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen*. Van Renssen interviewde daar Margaret Leidelmeijer over de repatriëring in het algemeen en over haar persoonlijke familieverhaal in het bijzonder. De podcast is sinds december o.a. te beluisteren via Spotify en Apple Podcast.



4 Tentoonstellingen

Resultaten:

- Een publieksvriendelijk, open en relevant museum voor een breed en divers publiek.
- Een semipermanente tentoonstelling die zowel nationaal als internationaal bekendheid heeft.
- Een eigentijds en divers aanbod van tentoonstellingen voor diverse doelgroepen.
- Bijna 9.000 museumbezoekers.

Het IHC en het MHM dragen er, onder andere met tentoonstellingen, aan bij dat Museum Sophiahof een publieksvriendelijk, open en relevant museum is voor een breed en divers publiek. Samen maakten zij de semipermanente tentoonstelling *ONS LAND – Dekolonisatie, generaties, verhalen*. Daarnaast werkten het IHC en het MHM afzonderlijk aan tijdelijke tentoonstellingen. In 2022 heeft het IHC alle tijdelijke tentoonstellingen verzorgt. Over de groepsbezoeken van PO en VO aan de diverse tentoonstellingen leest u meer in het hoofdstuk Educatie.

4.1 Semipermanente tentoonstelling ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen

In 2022 zijn het museum, de bibliotheek en het kenniscentrum- met uitzondering van de maand januari en de eerste week van februari - het hele jaar voor publiek geopend geweest. Het bezoekersaantal is in 2022 meer dan verdubbeld: Waren er in 2021 nog maar 4.056 bezoekers. In 2022 heeft het museum 8.884 bezoekers ontvangen. Het bezoekerspercentage komt echter nog niet op 50% van het beoogde bezoekersaantal (20.000).

De semipermanente tentoonstelling *ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen* is op 8 februari geopend voor publiek. Voor stakeholders en vrijwilligers zijn voorafgaand aan de opening diverse (informatie)bijeenkomsten georganiseerd. Op 4 maart was er een kleine besloten officiële opening (in verband met de vigerende coronamaatregelen) voor de families, direct betrokkenen bij de bouw van de tentoonstelling en bestuurders van de organisaties die deel uitmaken van Museum Sophiahof.

In dit eerste jaar van *Ons Land* hebben wij regelmatig organisaties uit het professionele veld ontvangen voor een introductie van *Ons Land* en uitwisseling van kennis en indrukken. Wij ontvingen onder andere: de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksmuseum, het Museum van Wereldculturen Leiden, het Nationaal Comité 4 en 5 mei, het vonds en het Openluchtmuseum. Daarnaast ontvingen wij stafleden van de Indonesische Ambassade en een delegatie van het ministerie Bappenas, het Nationaal Planbureau uit Indonesië. De reacties waren onverdeeld

positief. *Ons Land* wordt gezien als een vernieuwende, meerstemmige en inclusieve tentoonstelling. De tentoonstelling voorziet in twee talen: Nederlands en Engels.



Internationale belangstelling voor Ons Land

Kompas publiceerde een Engelstalig artikel over *Ons Land*. Het bezoek van de Indonesische ambassade, werd in oktober opgevolgd door het bezoek van een afvaardiging van het toekomstige Museum Bappenas (Museum Nationaal Planbureau) in Jakarta. De delegatie bezocht *Ons Land* om inspiratie op te doen voor hun nieuw op te richten museum. Het IHC en het MHM blijven hierover contact onderhouden met het team van Museum Bappenas. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) organiseerde in december de internationale training *Shared Stories on Contested Histories 2022* (SSCH). Tijdens deze internationale training voor erfgoedprofessionals en academici, kon men zich verdiepen in 4 internationale casestudies waarin beladen geschiedenissen centraal staan. Tijdens deze editie van SSCH werd onderzocht hoe meerstemmigheid en dekolonisatie processen worden vormgegeven in

een museale context. De vier casestudies komen uit de landen: Indonesië, Brazilië, Zuid-Afrika en Nederland (*Ons Land*).

Elke casestudy bestond uit een video, waarvoor betrokkenen bij het maakproces werden geïnterviewd. Voor *Ons Land* waren dat : Yvonne van Genugten, Margaret Leidelmeijer, Max Meijer en Huib Akihary.

4.2 Tijdelijke tentoonstellingen

Het IHC presenteerde in 2022 drie tijdelijke tentoonstellingen:

De WereldReis

Periode: 8 februari – 22 mei

Op 8 februari is, gelijk met *Ons Land*, de tentoonstelling *De WereldReis* voor publiek geopend. Hiervoor is de voormalige mobiele tentoonstelling *De Wereld Express* omgebouwd, waarbij de materialen voor 90% zijn hergebruikt. De educatieve werkvormen, de terminologie en de vormgeving zijn geactualiseerd.

De WereldReis is een interactieve doe-tentoonstelling, speciaal ontwikkeld voor kinderen tussen de negen en veertien jaar. *De WereldReis* zal (in ieder geval) de komende drie jaar jaarlijks geprogrammeerd worden in Museum Sophiahof. In 2023 van april tot en met juni.



Hellships. Gevangen op zee

Periode: 21 juni - 25 september

Deze tentoonstelling is een initiatief van de Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten, 1942-1945 (SHSJZ) en werd gemaakt in samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum. Het IHC heeft hiervoor een subsidie van het Mondriaanfonds ontvangen. Daarom wordt het behandeld in hoofdstuk 8 bij de extern gefinancierde projecten.

Tabée Nieuw Guinea en Biak Stories

Periode: 2 oktober 2022 - 8 januari 2023

In deze periode waren twee tijdelijke tentoonstellingen van verschillende makers te zien. Het IHC was hierin de samenwerkingspartner. Met de makers van beide tentoonstellingen heeft het IHC ook verdiepende programma's georganiseerd. Dit kunt u terugvinden in hoofdstuk 6 (Publieksprogramma's).

De video-installatie *Tabée Nieuw-Guinea* vertoonde fragmenten uit interviews met 33 inwoners van voormalig Nieuw-Guinea, waarin zij vertellen over het dagelijks leven en hun gedwongen vertrek.

De interviews zijn op artistieke wijze in een multimediale presentatie verbeeld in combinatie met historisch beeld- en videomateriaal. De videoinstallatie is ontwikkeld door TeZ (Maurizio Martinucci) voor dit project van Betsy Torenbos en Paul Pattinama. Op de muren rondom de installatie was een tijdlijn te zien met de belangrijkste historische gebeurtenissen én persoonlijke gebeurtenissen in het leven van de geïnterviewden.

Het multimedia project *BIAK Stories* is een initiatief van Eddy Appels, directeur Stichting Audio Visuele Antropologie Nederland / Cineblend, en beeldend kunstenaar en filmmaker Monique Verhoeckx. In *BIAK Stories* liet Verhoeckx zich inspireren door de geheime liefde van haar ouders. In een filmische installatie opgebouwd uit bamboe en boombast combineerde zij haar vaders kleurendia's over het leven op Biak, liefdesbrieven en uniek historisch filmmateriaal met een sound design van componist Albert van Veenendaal. Ingebrachte objecten uit de voormalige kolonie completeren de multimediale presentatie.

Bezoekers konden deelgenoot worden van de indringende verhalen. Een groot deel van bezoekers had een achtergrond in voormalig Nieuw-Guinea.

4.3 Online tentoonstellingen

Van de tentoonstelling *Heritage in Transition* is een online tentoonstelling gemaakt. Deze is te zien op Indieinoorlog.nl en is de tweede online tentoonstelling naast *Vechten voor Vrijheid*.

5 Educatie

Resultaten:

- Uitbreiding en verrijking aanbod digitaal lesmateriaal via website *Inclusief Indië*.
- Schoolklasbezoeken aan *Ons Land* (445 leerlingen VO) en *De Wereldreis* (400 leerlingen PO)
- Educatieve samenwerking met Rijksmuseum en Thieme Meulenhof.
- Workshops voor studenten/docenten lerarenopleiding over dekolonisatie
- Duurzame samenwerking met Edith Steincollege in Den Haag (vmbo/mavo)

5.1 Inclusief Indië

Doelgroep: vo en mbo

Inclusief Indië is de online leeromgeving van het IHC, speciaal ontwikkeld voor het vo en mbo. De website *Inclusief Indië* werd in 2022 verder doorontwikkeld, zodat het platform zo veel mogelijk perspectieven en invalshoeken belicht. Ook werd er gewerkt aan een compleet nieuwe lesreeks op de website met opdrachten gekoppeld aan de tentoonstelling *ONS LAND - dekolonisatie, generaties, verhalen*.

Een begin is gemaakt om *Inclusief Indië* onderdeel te laten zijn van het door het IHC te ontwikkelen Educatief Platform in het kader van het *Programma Indisch Erfgoed Digitaal*. Hierover leest u meer in het hoofdstuk 8, Extern gefinancierde projecten.

In september is de marketing voor *Inclusief Indië* geïntensiveerd. De promotievideo is meerdere malen via verschillende kanalen uitgezonden om zo de bekendheid van de website te vergroten.



Klik op de afbeelding om de video over Inclusief Indië te bekijken.

5.2 Schoolbezoeken aan *Ons Land* en *De WereldReis*

Doelgroep: VO en PO

Lesprogramma VO: Nederlands-Indië in Multiperspectief

Het IHC biedt een interactieve les aan voor het VO, getiteld *Nederlands-Indië in Multiperspectief*. Verschillende opdrachten geven de leerlingen inzicht in de veranderende verhoudingen binnen de bevolkingsgroepen in de koloniale tijd, oorlog en de migratie naar Nederland. Leerlingen van het VO bezochten *Ons Land* met een gerichte opdracht, waarna ze op een interactieve manier reflecteerden op wat ze gezien en gehoord hebben. Het lesprogramma is opgenomen in het Cultuurmenu in Den Haag. In totaal ontvingen wij 445 leerlingen. De opkomst vanuit het Cultuurmenu valt tegen. Een gerichte benadering van scholen via eigen contacten blijkt effectiever.

Dankzij een gerichte benadering heeft het IHC een duurzame samenwerking met het Edith Steincollege in Den Haag (vmbo/havo/vwo) opgebouwd. Het Edith Steincollege heeft elk jaar verschillende projecten binnen de vakgebieden geschiedenis, persoonsvorming en kunst. In het kader van die projecten hebben meerdere klassen *Ons Land* bezocht. De

geschiedenisdocenten van het Edith Steincollege gebruiken *Inclusief Indië* en *De Terugkeer* in hun lessen. Dankzij het goede contact met meerdere docenten en een flexibele instelling van beide kanten, is het een duurzame manier van samenwerken.

Lesprogramma PO: De WereldReis

De *WereldReis* was ruim 3 maanden te zien en beleven in Museum Sophiahof. In deze periode heeft het IHC in totaal zo'n 400 leerlingen (PO) ontvangen (dit is exclusief het aantal jonge museumbezoekers die los van scholen het museum bezochten). Een schoolbezoek bestaat uit een korte introductie op het onderwerp, het beleven van de *WereldReis* in duo's, en het nabespreken. De thema's uit de *WereldReis* sluiten aan bij B-Burgerschapsvorming: racisme en discriminatie, vrijheid en onvrijheid, vooroordelen en meningen. *De WereldReis* is inmiddels aangesloten op het PO-aanbod van het Cultuurmenu in Den Haag.

5.3 Educatieve samenwerking Rijksmuseum (*Revolusi!*) en IHC (*Ons Land*)

Doelgroep: VO

Het Rijksmuseum (RM) en het IHC werkten op educatief vlak samen met betrekking tot de tentoonstellingen *Revolusi!* en *Ons Land*. Er zijn twee educatieprojecten tot stand gekomen:

De Teekenschool take-over

Op 23 april is de *take-over* in het Rijksmuseum (RM) geopend. Leerlingen van het Edith Stein college in Den Haag hebben hun eigen tentoonstelling gemaakt met als thema *Hier strijd ik voor*. Eén van de bijeenkomsten vond in Museum Sophiahof plaats, waarbij de scholieren een bezoek brachten aan *Ons Land*.

Online leskaarten (onder redactie van ThiemeMeulenhoff)

Het RM maakte voor *Revolusi!* geen eigen lesmateriaal. Wel heeft het online 'leskaarten' gemaakt, die te gebruiken zijn op de website Thiemo (<https://thiemo.thiememeulenhoff.nl/>). Deze leskaarten bevatten drie video's, werkvormen, verdieping en extra opdrachten die door docenten als aanvulling op de bestaande lessen kunnen worden gebruikt. Het RM en IHC hebben bij dit project op inhoudelijk vlak samengewerkt, om uit bestaand materiaal nieuwe leskaarten te maken voor *Revolusi!*. Voor het IHC was dit tevens een goede kans om zijn bekendheid in relatie tot educatie landelijk uit te breiden en te verstevigen. Het lesmateriaal blijft beschikbaar op Thiemo.



5.4 Workshops

Doelgroep: HBO docentenopleiding en docenten

Het IHC biedt verschillende workshops aan voor hbo-studenten en docenten:

De masterclass medialogica: dekolonisatie en multiperspectief

Het IHC heeft samen met Beeld en Geluid Den Haag/HUMAN (B&G) - als partners van het project - een educatieve masterclass voor scholieren van het voortgezet onderwijs, mbo en hbo ontwikkeld. De masterclass kan worden geboekt via B&G.

Voor het IHC betekende het landelijke karakter van dit project de mogelijkheid om zich als nationaal kenniscentrum te profileren. Daarbij werd in het bijzonder aandacht besteed aan de gevoeligheid van dit onderwerp, evenals het aanboren van diverse perspectieven.

Dekolonisatie in de Klas

De workshop *Dekolonisatie in de Klas* is speciaal ontwikkeld voor docentenopleidingen voor het

vak geschiedenis, maatschappijleer en studenten van de pabo. Daarnaast is de workshop geschikt voor docenten geschiedenis als nascholingscursus. Met de workshop enthousiasmeert het IHC (aankomende) docenten om met dit onderwerp aan de slag te gaan, wordt kennis versterkt en groeit de inspiratie voor lesideeën. De workshop is op maat gemaakt, naar de wensen van de doelgroep. *Dekolonisatie in de Klas* kan zowel in Museum Sophiahof als op locatie van de school worden gegeven.

Vanaf dit voorjaar is de workshop een blijvend onderdeel van het vaste curriculum geschiedenis/maatschappijleer aan de Hogeschool van Rotterdam (HvR) en van de Internationaliseringsweek op Fontys Hogeschool. Op 9 november gaf het IHC de workshop *Gedeeld Verleden in de Klas* op de onderwijsconferentie van de gemeente Rotterdam. Met de pabo's in Noord-Holland en Flevoland is het IHC in gesprek gegaan over een mogelijke samenwerking in hun onderwijsproject *Ontmoeten en Herdenken*.



5.5 De Terugkeer

Doelgroep: leerlingen van het VO, onderbouw

Begin juni is de derde druk van het stripboek *De Terugkeer* uitgekomen. De bronnen en docentenhandleiding zijn qua inhoud aangepast naar de meest recente ontwikkelingen rondom terminologie, thematiek en meerstemmigheid. De lespakketten met 30 strips en een docentenhandleiding worden door scholen besteld via Biblion. Ook in 2022 werden de pakketten met regelmaat afgenomen.

5.6 Individuele begeleiding

Doelgroep: leerlingen vo en studenten hbo/wo

Het IHC begeleidde ook in 2022 - met de hulp van vrijwilligers - leerlingen en studenten met hun profielwerkstukken/scripties en andere onderzoeksvragen. Leerlingen en studenten weten het IHC daarvoor goed te vinden.

Vanaf september is Désirée Hoezen bij het IHC gestart met haar onderzoeksstage. Désirée studeert Communicatie en Multimedia Design aan de Hogeschool Utrecht. Zij wordt begeleid door de medewerker Educatie en werkte aan haar plan om een educatief product te ontwikkelen voor kinderen uit het PO, gebaseerd op *De WereldReis*.

5.7 Denkboek Nationaal Comité 4 en 5 mei

Doelgroep: groep 7 en 8 PO

Net als voorgaande jaren wakte het IHC mee aan het *Denkboek* over de Tweede Wereldoorlog ontwikkeld door het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Het IHC is speciaal gevraagd invulling te geven aan het onderdeel voormalig Nederlands-Indië.

6 Publieksprogramma's

Resultaten:

- Het IHC is een zichtbare speler in het Indische (oorlogs)erfgoedveld en organiseerde publieksactiviteiten in samenwerking met vele organisaties, waaronder het 4 en 5 mei Comité Amsterdam Zuidoost, de partnerorganisaties in Museum Sophiahof, het Rijksmuseum, Stichting Haags Verhaal en Riboet Verhalenkunst.
- Het IHC ontwikkelde diverse publieksprogramma's voor verschillende doelgroepen, met een aanzet tot meer bereik onder de jongere doelgroep (18-35 jaar).
- Landelijke en internationale profilering van het IHC met online activiteiten.
- Gemiddelde bezetting zaal: 90% van de capaciteit.

Na de lockdown vanwege Corona, konden publieksprogramma's vanaf 8 februari weer fysiek georganiseerd worden en gaandeweg bleek er behoefte aan een grote 'inhaalslag'.

Het IHC gaf in 2022 met zijn programmering op eigentijdse wijze betekenis aan de transnationale koloniale geschiedenis, met een focus op de Tweede Wereldoorlog, om zo de herinnering daaraan levend en actueel te houden. De programma's droegen bij aan een completer en inclusiever beeld van het koloniale verleden en de Tweede Wereldoorlog van Nederland en Indonesië door uitwisseling van kennis, zoeken naar verbinding, het bieden van verdieping en het uitnodigen tot participatie en reflectie. De programma's kenden een grote diversiteit, met een mix van kunst, wetenschap, literatuur, theater en film. Hybride programma's (deels fysiek en deels via livestream) maakten ook deel uit van de programmering. De fysieke programma's werden goed bezocht (gemiddeld 90% van de zaalcapaciteit) en hebben ieder hun eigen publieksgroep.

Dit jaar waren een aantal vaste programmaconcepten – zoals de *Indische Salon*, *Café Riboet* en *Blinde vlekken* – een terugkerend onderdeel van de programmering. Dat gold ook voor de randprogrammering bij de semipermanente tentoonstelling *Ons Land*, die veelal samen met het Moluks Historisch Museum wordt uitgevoerd én de gezamenlijke programmering van de stakeholders binnen Museum Sophiahof.

6.1 Samenwerkingen voor programmering

Het IHC organiseerde een belangrijk deel van zijn programma's met diverse 'Indische' organisaties en samenwerkingspartners uit de oorlogserfgoed sector. Het IHC zocht daarvoor nieuwe samenwerkingen op met partners uit heel het land. De samenwerking met de organisaties binnen Museum Sophiahof werd in 2022 meer geconcretiseerd.

Wij organiseerden drie *Indische Salons*. Bij dit programmaconcept geven anderen (verenigingen, organisaties, individuen etc.), op basis van een eigen programma-idee, invulling aan het programma. *Indische Salons* zijn er op gericht diverse onderwerpen en invalshoeken aan bod te laten komen. Ze zijn laagdrempelig en bedoeld voor een breed publiek. Zij komen tot stand in samenwerking met het IHC, die het programma faciliteert en tevens adviseert over de inhoud van de Salons.

Het IHC organiseerde ook *De Indische fietstour*. De tour is ontwikkeld door twee Haagse politieagenten samen met het IHC en gaat langs Indische hotspots waar het verhaal en/of de geschiedenis van de plek verteld wordt. De fietstour heeft zijn start- en eindpunt bij Museum Sophiahof, zodat een grotere bekendheid van de locatie bereikt wordt. Op enkele locaties – zo ook in Museum Sophiahof - werd een drankje of snack genuttigd. De fietstour blijkt een succes en zal zeker onderdeel blijven van de IHC-activiteiten. Op basis van de evaluatie is al nagedacht over doorontwikkeling. Het aantal deelnemers per tour blijft hetzelfde omdat de exclusiviteit, kwaliteit en veiligheid van de tour centraal staan. Wel zullen er meer data ingepland worden en is er een plan gemaakt om merchandise te ontwikkelen, die ingezet kan worden ter promotie van de bekendheid in en rond Den Haag.

Het IHC heeft samen met het Rijksmuseum een programma georganiseerd in Museum Sophiahof als randprogrammering voor *Revolusi* en *Ons Land*. Dit evenement was onderdeel van een programmareeks die het Rijksmuseum op vijf plekken door het hele land organiseerde. Het thema sloot aan op (een onderdeel uit) beide tentoonstellingen waarbij het educatieproject (zie educatie) ook een rol kreeg.

Het IHC en Riboet Verhalenkunst werken al vele jaren samen. Voor 2022 hebben wij gezamenlijk 3 *Café Riboet/Warung Riboet* edities georganiseerd. In elke editie stonden verhalen centraal en werd een speciaal thema gepresenteerd. Riboet ontvangt een geëngageerd 40+ publiek.

6.2 Overzicht van publieksprogramma's in 2022

Online Boekencafé

Op 23 februari organiseerde het IHC een online boekencafé met Marcel van Kanten en Remco Raben. In deze vijfde editie van het Boekencafé, stond het boek *Wortelzucht – de geschiedenis, dat ben ik van* Marcel van Kanten centraal. Hij vertelde over zijn zoektocht naar zijn identiteit en hoe familiegeschiedenis een belangrijke rol speelt in zijn leven. In het gesprek dat volgde met Raben werd ingegaan op de intergenerationele aspecten van het verhaal en werden vragen van het publiek besproken over hoe je je eigen familiegeschiedenis kan onderzoeken en wat het effect is op bijvoorbeeld de tweede generatie (in dit geval de dochter van Van Kanten). *Aantal kijkers: 35*

Officiële Opening Ons Land

Op vrijdag 4 maart was de officiële opening van *Ons Land* in aanwezigheid van de betrokken families. De directeurs van het IHC en het MHM openden het programma, waarna er drie gesprekken tussen verschillende generaties van de families uit de tentoonstelling volgden onder leiding van Nancy Jouwe. Het programma werd afgesloten met het lied *Ons Land*, geschreven en gezongen door Francesca Pichel.

(aantal deelnemers: 86)



Indiëlezing 2022: Dekolonisatieoorlog en de actualiteit

In samenwerking met het Comité 4 en 5 mei Amsterdam Zuidoost werd op 19 maart de 11^{de} editie van de jaarlijkse *Indiëlezing* in de OBA georganiseerd met als thema *Dekolonisatieoorlog en de actualiteit*. De sprekers waren: Eveline Buchheim, Onno Sinke en Joss Wibisono. Centraal stond het veelbesproken onderzoek *Onafhankelijkheid, dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië, 1945 – 1950*, uitgevoerd door het Nederlands Instituut voor oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD), het Koninklijk Instituut voor Taal, Land en Volkenkunde (KITLV) en het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH). Gesproken werd over de grote lijnen van de uitkomsten van dit onderzoek, en vooral, wat we ervan kunnen leren. Mensen konden het programma ook in livestream bijwonen.

Aantal deelnemers: 150

Livestream: 278 weergaven (op 25-3)



Kick Off Programma Indisch Erfgoed Digitaal

Op woensdag 23 maart organiseerden het IHC, de Koninklijke Bibliotheek en het Netwerk Oorlogsbronnen de *Kick-Off* van het *Programma Indisch Erfgoed Digitaal*, dat door het ministerie van VWS wordt gefinancierd vanuit de *Collectieve erkenning Indische gemeenschap in Nederland. Een extra impuls*. Tijdens het programma werd het publiek geïnformeerd over het programma en de diverse onderdelen daarvan. Het was tevens bedoeld voor organisaties die zich mogelijk willen aanmelden voor deelname aan het programma, zodat hun collecties gedigitaliseerd kunnen worden en vervolgens beschikbaar gesteld aan de gebruikers van het toekomstige webportaal.

Aantal deelnemers: 50 (in zaal), 30 (online)

Het Belang van Revolusi, nu en straks

Op donderdag 24 maart 2022 organiseerde het IHC in de Sophiazaal in Museum Sophiahof een programma in samenwerking met Het Rijksmuseum genaamd: *Het Belang van Revolusi, nu en straks*. In dit programma spraken jonge makers over waarom zij het belangrijk vinden om met deze geschiedenis bezig te zijn in hun werk. In een gesprek met de moderator Lara Nuberg vertelden Denise Aznam, Francesca Pichel en Jeroen Krul over de invloed van hun

familiegeschiedenis op hun eigen maakproces. De volgende vragen stonden centraal: Spoort hun familiegeschiedenis hen aan om met deze geschiedenis bezig te zijn in hun werk? Hoe is het om aan een grote filmproductie of tentoonstelling te werken waarvan het verhaal zo verweven is met je eigen geschiedenis?

Aantal deelnemers: 78

Vriendendag 2022

Op vrijdag 22 april organiseerde het IHC de Vriendendag met de theatervoorstelling *Max Havelaar* van Stichting Het Portret Spreekt. Acteur Joop Keesmaat wist de complexe roman van Multatuli – met alle personages die erin voorkomen – zo voor het voetlicht te brengen dat je bij wijze van spreken de mensen ziet, de hitte van Indië voelt en de verontwaardiging van Multatuli deelt. Aan het einde van het programma was er een Q&A sessie met de makers van deze voorstelling.

Aantal deelnemers: 73



Indische Salon Indo2nesia Revisited

Op 24 april organiseerde het IHC de Indische Salon *Indo2nesia Revisited* in samenwerking met de heer Theo Stücken en met een bijdrage van de Indonesische ambassadeur, Zijne Excellentie Mayerfas. De intergenerationele band tussen Nederland en Indonesië met een focus op koloniale architectuur, vormde het thema van de dag.

Aantal deelnemers: 34

Blinde Vlekken 1

Op 30 april vond het eerste deel van het programma *Blinde Vlekken* plaats in Museum Sophiahof. De blinde vlekken in je familiegeschiedenis vormden het thema van deze editie. Het programma was in de vorm van een theatervoorstelling met een *world café* setting, gespeeld door Okapi Company onder leiding van Esmeé Begemann. Het programma is gemaakt voor een klein publiek.

Aantal deelnemers: 19



Vrijheidsmaaltijd

Op 5 mei 2022 werd er op verschillende locaties in het land de Bevrijdingsdag gevierd. Het IHC heeft twee evenementen georganiseerd.

In samenwerking met Open Joodse Huizen heeft het IHC een Vrijheidsmaaltijd georganiseerd. Het programma *Ondertussen in Nederlands-Indië*, werd georganiseerd in Hotel Jakarta, Amsterdam. De verhalen over de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië werden gedeeld in de ruimte waar de podcastinstallatie van *Huizen van Aankomst* is opgesteld. En dat onder het

genot van de Vrijheidsmaaltijd. Deelnemers van het programma konden daarvoor of daarna de installatie bezoeken.

Aantal deelnemers: 55

Het tweede programma op Bevrijdingsdag was de Verhalenavond in samenwerking met het Haags Verhaal. In dit programma vond er een ontmoeting plaats tussen twee verschillende gemeenschappen die woonachtig zijn in Den Haag, waarbij zij een gesprek voeren over het onderwerp: De Tweede Wereldoorlog in de Oost en West. De liberale Joodse gemeenschap in Den Haag (vertegenwoordigd door Rabbijn Marianne van Praag) ontmoette de Indische gemeenschap (vertegenwoordigd door schrijfster Marit Buur). Zij deelden met elkaar hoe het verleden van hun ouders het heden heeft beïnvloed. Een tekenaar heeft het programma in beeld samengevat.

Aantal deelnemers: 60

Blinde Vlekken 2

Het tweede deel van de reeks *Blinde Vlekken* van 2022 ging over 'Indisch Zwijgen'. Centraal stond de documentaire *Indisch Zwijgen* van Sven Peetoom en Juliette Dominus.

Na de vertoning van de documentaire was er een interview met de filmmakers. Het publiek gaf een hoge waardering voor de film en was merkbaar onder de indruk. Het programma werd afgesloten met een workshop over de toekomst van het 'Indisch' zijn. De workshop werd verzorgd door Yvette Kopijn van Stichting Verhalen Over Leven.

Aantal deelnemers: 70

History Matters

In samenwerking met Stichting Gedeeld Verleden Gezamenlijk Toekomst organiseerde het IHC het programma *History Matters* in Rotterdam. Het doel van dit programma was het bekender en zichtbaar maken van het koloniale verleden van Rotterdam. Het IHC werkte mee aan twee afleveringen: de aflevering over Rotterdam in de 19^e eeuw en de link met het slavernijverleden; en de aflevering over Nederlands-Indië in de 19^e en 20^e eeuw: dekolonisatie, geweld en exploitatie. De sprekers waren Alicia Schrikker en Jos Wibisono. Aan dit programma namen studenten van het Albeda College (Rotterdam) deel. De studenten stelden originele en goede vragen over het kolonialisme in Nederlands-Indië, onder andere over de gevolgen van het kolonialisme voor de jongere generaties van nu.

Aantal deelnemers: 50



Veteranendag

Tijdens de Nationale Veteranendag op 25 juni hebben alle organisaties die verenigd zijn in Museum Sophiahof zich gezamenlijk gepresenteerd met een stand op het Malieveld in Den Haag. Gezamenlijk werd *Museum Sophiahof. Van Indië tot Nu* gepromoot, om zo meer bezoekers te genereren.

De medewerkers van het IHC hebben daarnaast met veel geïnteresseerden gesproken en de visie en missie van de organisatie gedeeld, zodat mensen beter bekend raken met dit herinneringscentrum van de Tweede Wereldoorlog.

Veteranendag heeft 80.000 bezoekers.

Cafe Riboet: Ik blijf vertellen

Op 26 juni organiseerden het IHC en Riboet Verhalenkunst wederom een Café Riboet in Museum Sophiahof. Het thema van deze editie was *Ik blijf vertellen*. Aan de deelnemers was vooraf gevraagd een voorwerp mee te nemen dat een grote betekenis heeft in relatie tot hun familiegeschiedenis. Zo sloot het programma aan op de tentoonstelling *Ons Land*, waar ook persoonlijke en familieverhalen worden gedeeld en waar het voorwerp duizend woorden over het dekolonisatieproces vertelt. In deze editie vierde Riboet Verhalenkunst ook haar 10-jarig jubileum en stonden wij stil bij de vijfjarige samenwerking. Om dat te vieren werd Yvonne Keuls opnieuw uitgenodigd. Ze droeg op indrukwekkende wijze voor uit haar boek *Mevrouw mijn moeder*.

Aantal deelnemers: 57

Officiële opening tentoonstelling Hellships. Gevangen op zee

Op 1 juli werd stonden wij stil bij de officiële opening van de tentoonstelling *Hellships. Gevangen op zee*. De voorzitter van de Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten 1942-1945, Heiko Roelfsema, hield een voordracht over de aanloop naar en de totstandkoming van de tentoonstelling. Marion Bloem gaf een poëtische voordracht en betrokkenen werden geïnterviewd. Het programma werd bijgewoond door de Commissaris van de Koning van Zuid Holland, de heer Smit, die de opening verrichtte. Met voordrachten van Heiko Roelfsema en Marion Bloem, gesprekken met betrokkenen.

Aantal deelnemers: 65

Op de Indische Tour

De hierboven beschreven inter(actieve) Indische Fietstour door Den Haag is in 2022 driemaal georganiseerd (24 juli, 14 augustus en 24 sept 2022). Aan elke editie nam het maximum aantal deelnemers (10). De fietstour werd begeleid door twee gidsen.

Aantal deelnemers: 30



Mini herdenkingsprogramma 'De Oost bezet'

Op 15 augustus organiseerden de organisaties van Museum Sophiahof gezamenlijk een mini herdenkingsprogramma. Er waren optredens van Amber Nefkens en Gloria Lappya, een lezing van Nancy Jouwe over de minder belichte geschiedenis van voormalig Nieuw-Guinea, gevolgd door gesprekken met de tweede generatie van de Indische gemeenschappen die vertelden over

een persoonlijk voorwerp uit het Japanse interneringskamp. Het programma werd afgesloten met een defilé bij het mini Indisch Monument op het terrein van Museum Sophiahof.

Aantal deelnemers: 60



Ons Land: The Talkshow (7 september)

Op 7 september hebben het IHC en het MHM een gezamenlijk programma gepresenteerd op de Tong Tong Fair. In de vorm van een talkshow, werd het perspectief van jongeren op het koloniale verleden, de periode van de Tweede Wereldoorlog, de dekolonisatie en de doorwerking daarvan anno nu, besproken.

Aantal deelnemers: 100

Collectiemiddag Het Museum van Nederlands Nieuw-Guinea

Op 11 september organiseerde het IHC een variant op *tussen Kunst en Kitsch*. Mensen konden hun persoonlijke objecten uit voormalig Nederlands Nieuw-Guinea meenemen naar Museum Sophiahof. Er werden pitches gehouden over de voorwerpen en het verhaal daarachter. De voorwerpen die op die dag geselecteerd zijn, kregen een plek in de tentoonstelling *Biak Stories*.

Aantal deelnemers: 30

Kick-Off Tabee Nieuw-Guinea (16 sept 2022)

Tijdens de kick-off van het project Tabee Nieuw-Guinea op 16 september, werden de diverse onderdelen van het project gepresenteerd aan het publiek. Dit gebeurde in de vorm van een talkshow, afgewisseld met een presentatie. Er werd verteld over de docu-theatervoorstelling, het symposium en de tentoonstelling die op 1 oktober werd geopend.

Aantal deelnemers: 60

Officiële opening Biak Stories en Tabee Nieuw-Guinea

Op 1 oktober opende het IHC twee nieuwe tentoonstellingen: *Tabee Nieuw Guinea* en *Biak Stories*. Die dag was het precies zestig jaar geleden dat op 1 oktober 1962 de overdracht van voormalig Nederlands Nieuw-Guinea aan de Verenigde Naties plaatsvond. Moderator Esmée Begemann liet het publiek kennismaken met het verhaal van voormalig Nederlands Nieuw-Guinea, specifiek gericht op de verhalen van de ouders van Monique Verhoecx (*Biak Stories*) en de 33 interviews van *Tabee Nieuw-Guinea*. Het publiek werd een context geboden bij de verhalen die de tentoonstelling over het voetlicht brengt.

Aantal deelnemers: 86.

Documentaire-theatervoorstelling en Symposium Tabee Nieuw-Guinea

De maand oktober stond vervolgens geheel in het teken van Nieuw-Guinea. Stichting Bewonder, de maker van tentoonstelling *Tabee Nieuw Guinea*, maakte een documentaire-theatervoorstelling en organiseerde in samenwerking met het IHC een theatervoorstelling en een symposium op 8 en 9 oktober. Met de theatervoorstelling brengen de makers de verhalen van de drieëndertig geïnterviewden uit de tentoonstelling dicht bij het publiek. Aan de hand van fragmenten uit de interviews, geluiden die herkenbaar zijn uit Nieuw-Guinea en een dansoptreden van Betsy Torenbos werd het publiek meegenomen in de getuigenissen van mensen die in 1962 opnieuw moesten migreren. Aansluitend op de theatervoorstelling volgde het symposium. Het thema was de geopolitiek van West-Papua voordat het aan Indonesië werd overgedragen.

Aantal deelnemers: 100.

Café Riboet: Je lăh je Kriboet

In deze editie van Café Riboet op 23 oktober bracht Riboet Verhalenkunst, in samenwerking met het IHC, humoristische verhalen met een beladen achtergrond. Er kwamen anekdotes voorbij uit voormalig Nederlands-Indië, die nu niet als grap gezien worden, maar geschaard worden onder racistische en discriminerende uitingen. Er stonden een aantal vragen centraal tijdens het programma: Hoe is dit ontstaan? Waarom bespotten we onszelf en de medemens? Kan het belachelijk maken van anderen soms een goed recept zijn voor een geslaagde cabaret optreden? Kan humor ook een helende effect hebben?

Aantal deelnemers: 89

Indische Salon Breda

Samen met Stichting Arjati organiseerde het IHC op 30 oktober een programma in Breda dat in het teken stond van de geschiedenis van voormalig Nederlands Nieuw-Guinea. Het thema sloot ook aan bij het thema van de maand van de geschiedenis: *Wat een ramp*. In dit programma stond het rampjaar 1962 centraal. Het jaar waarin Nederland voormalig Nederlands Nieuw-Guinea overdroeg aan de Verenigde Naties. Na deze overdracht volgde die aan Indonesië. Sprekers Nico Jouwe en Bert Oudenhoven gaven ieder een lezing over verschillende aspecten uit de geschiedenis van voormalig Nederlands Nieuw-Guinea gekoppeld aan de huidige situatie onder het Indonesische bewind.

Aantal deelnemers: 70

Lustrum 15 jaar IHC

Op 19 november vierde het IHC zijn 15-jarig lustrum met een programma, waarin onder andere de nieuwe huisstijl werd gelanceerd. Drie kernthema's weerspiegelden de activiteiten en doelstellingen van het IHC: Herinner, Ontdek, Ontmoet. Tijdens het programma gaf hoogleraar Remco Raben een reflectie op 350 jaar Indië, 77 jaar Indonesië en 15 jaar IHC. Er werd een intergenerationeel en interdisciplinair gesprek gevoerd onder leiding van presentatrice Leila Prjnavorac, die zelf uit voormalig Joegoslavië komt. Schrijfster Dido Michielsen verzorgde een monoloog en twee jonge rappers, dichter Garuda en August, ronden het programma in stijl af. Tijdens de lancering van de nieuwe huisstijl liet het IHC zien wat het Indisch Herinneringscentrum voor het Nederland van vandaag en morgen betekent. De dag werd feestelijk afgesloten met een *walking dinner* en feest met DJ Steef.

Aantal deelnemers: 122



Indische Salon Ede

Evenals vorig jaar organiseerde het IHC samen met de Indië Vrienden Ede een *Indische Salon* in Cultura, Ede. Het thema op 28 november betrof de derde en vierde generaties en hun zoektocht naar het koloniaal verleden van hun eigen familie. Dit thema werd gekoppeld aan het thema van tentoonstelling *Ons Land*, dat daarmee extra promotie kreeg vanwege dit programma. Suze Zijlstra gaf een lezing over haar eigen zoektocht naar haar familiegeschiedenis. Een zoektocht waarover zij schrijft in haar boek *De Voormoeders*. Amber Nefkens gaf een muzikale presentatie over het verhaal van haar oma en hoe dat verleden een grote rol speelt in haar werk. Vervolgens gaven twee vertegenwoordigers van de derde generatie, danschoreograaf Jarino Tummers en journalist Demi van Hutten, een korte presentatie over wat ze op werkgebied hebben bereikt en hoe dat met hun eigen familiegeschiedenis is verbonden. Het programma was uitverkocht.

Aantal deelnemers: 200

Warung Riboet: Smaakverhalen

Op zondag 18 december organiseerde het IHC samen met Riboet Verhalenkunst *Warung Riboet, Smaakverhalen*. In deze editie van Café Riboet doken we in de ziel van de Indische keuken en serveerden verhalen met bijzondere ingrediënten. Het publiek kon Indische hapjes proeven, terwijl men luisterde naar tongstrelende verhalen.

Aantal deelnemers: 60



7. Organisatie IHC

Resultaten:

- Het IHC hanteert het Raad van Toezicht model en de governance code cultuur.

Het verslag van de Raad van Toezicht is in hoofdstuk 1 opgenomen.

Het Kenniscentrum, de bibliotheek en Museum Sophiahof zijn – na een periode van lockdown vanwege Corona - begin februari weer opengegaan voor het publiek.

7.1 Directie, bestuur en Raad van Toezicht

Het IHC hanteert het Raad van Toezicht model en hanteert de governance code cultuur.

Directie en bestuur

Yvonne van Genugten (directeur/bestuurder)

Samenstelling Raad van Toezicht

Jim van der Meer Mohr, *Fine Art Consultant* voorzitter (afgetreden op 1-12-2022)

Henk Itzig Heine, *Schout-bij-nacht b.d.* voorzitter (vanaf 1-12-2022)

René Laurens, *Commandeur (A) b.d.* portefeuillehouder Financiën en bedrijfsvoering

Alexander Scholtes, *voorzitter dagelijks bestuur*

stadsdeel Centrum Amsterdam portefeuillehouder Communicatie en Marketing

Magda Wallenburg, *Geestelijk en spiritueel*

Begeleider Woonzorgcentrum Raffy portefeuillehouder Kennis culturele veld

Roel Dagevos, *Commissaris bij Bartosz ICT* lid RvT zonder portefeuille (afgetreden op 1-3-2022)

7.2 Personele organisatie

Resultaten:

- Team van medewerkers dat elkaar aanvult en op haar taken is toegerust.
- Het IHC heeft een hybride werkwijze, waarbij deels op locatie en deels thuis gewerkt wordt.
- Op inhoud en vaardigheden getrainde vrijwilligers, die flexibel ingezet worden.

Medewerkers

De medewerkers van het IHC hebben ieder hun eigen kerntaken. Er wordt projectmatig gewerkt, waarbij veel wordt samengewerkt en men bereid is indien gewenst taken van elkaar over te nemen. Er wordt deels op locatie en deels thuis gewerkt. Er is ruimte voor persoonlijke ontwikkeling. Twee medewerkers hebben een training gevolgd om persoonlijke vaardigheden verder te ontwikkelen.

De staf bestaat uit medewerkers die gefinancierd worden uit de instellingssubsidie van het ministerie van VWS en medewerkers die gefinancierd worden uit overige projectsubsidies. De samenstelling van de structureel vanuit de instellingssubsidie gefinancierde staf was in 2022 als volgt:

- Directeur/bestuurder (1 fte)
- Officemanager/projectmedewerker (0,9 fte), uit dienst op 1-12-2022
- Coördinator kenniscentrum en tentoonstellingen (0,6 fte)
- Medewerker publieksactiviteiten (0,8 fte)
- Medewerker educatie (0,8 fte)
- Financieel administratief medewerker (0,25 fte)
- Communicatie en marketing (0,6 fte)



Per 1 januari zijn enkele functies uitgebreid in uren: Educatie, Publieksactiviteiten en Marketing en Communicatie zijn elk met 0,2 fte (1 dag) uitgebreid.

Eveneens per 1 januari 2022 is Lisa Aarsen geswitcht naar de functie van medewerker educatie. Voor de vrijgekomen vacature medewerker Publieksactiviteiten is extern geworven. Per 1 februari 2022 is Yulia Pattopang aangesteld als medewerker publieksactiviteiten. Merel Leidelmeijer is per 1 december uit dienst gegaan.

De projectmedewerkers die voor extern gefinancierde projecten werken, worden vermeld bij de betreffende projecten in hoofdstuk 8, Extern gefinancierde projecten.

Vrijwilligers

Het IHC is het jaar gestart met 18 vrijwilligers, die werkzaamheden uitvoeren voor onder anderen het kenniscentrum, ten behoeve van educatie en voor het project Deltaplan digitalisering. In september zijn 5 nieuwe vrijwilligers aangetrokken om de verwerking van interviews voor het project *Herinneringen aan Indië* te versnellen. De vrijwilligers worden op inhoud en vaardigheden getraind en er is maandelijks een kort afstemmingsoverleg.

7.3 Financiële organisatie

Resultaten:

- Een overzichtelijke, correcte en transparante financiële - en salarisadministratie
- Een professionele project-/subsidieadministratie.

In 2022 heeft het IHC naast de instellingssubsidie van VWS ook extern gefinancierde subsidies ontvangen van fondsen en (een projectsubsidie) van VWS. Die worden behandeld in hoofdstuk 8, Extern gefinancierde projecten.

De financiële en salarisadministratie zijn uitbesteed aan VOS administratiekantoor. De factuurverwerking en projectenadministratie wordt uitgevoerd door de financieel administratief medewerker. De administratieve processen zijn goed ingericht. Jaarplannen en jaarverslagen en de jaarrekening worden gepubliceerd op de corporate website van het IHC.

De accountant heeft over 2021 een goedkeurende verklaring afgegeven en het ministerie van VWS heeft de instellingssubsidie van 2021 op 14 november officieel vastgesteld.

In januari is het IHC slachtoffer geworden van phishing (Zie hiervoor ook 1.2: Verslag Raad van Toezicht). Dat was de aanleiding om te onderzoeken hoe de automatisering c.q. de werkplekken nog beter tegen cyber crime beveiligd kunnen worden. Daarbij was er de behoefte ontstaan om over een afdoende back up van alle bestanden en e-mailverkeer te beschikken. In de zomer is het IHC overgestapt op een nieuwe online Windows 365 werkomgeving. Daarmee is de werkomgeving beter beveiligd tegen cyber crime en wordt voorzien in een goed back up van alle werkbestanden en het e-mailverkeer.

7.4 PR en communicatie

Resultaten:

- Doelgroeprelevante communicatie met sterke, herkenbare ‘merkbeleving’.
- Nieuwe huisstijl/merkidentiteit

Bij het PR en communicatiebeleid van het IHC stond het behouden en bouwen aan het IHC ‘merk’ centraal. Dat ging samen met het bewustzijn dat alle organisaties in Museum Sophiahof, gezamenlijk de verantwoordelijkheid hebben om *Museum Sophiahof* te promoten. In alle communicatie uitingen - in teksten, huisstijl en visuele beelden – werd het publiek een constante ‘merkbeleving’ meegegeven. Dat deden wij met: doelgroeprelevante communicatie, online en offline campagnes, het blijven herhalen van kernboodschappen, en storytelling. Er is meer focus gelegd op nieuwe (digitale) kanalen om (nieuwe) en jongere doelgroepen te bereiken en deze geprikkeld te houden in de communicatie-uitingen.

Highlights van PR en communicatie

Ons Land – Dekolonisatie, generaties verhalen, in de media

De opening van de tentoonstelling *Ons Land* werd gepubliceerd in de volgende media:

- TV: NOS (achtuurjournaal)
- Kranten: NRC, Telegraaf, AD Den Haag, Reformatorisch Dagblad
- Radio: Radio 1, Radio 5, Den Haag FM
- Magazines: Moesson, Indisch Tijdschrift, Recreatiekrant Zuid Holland, Sociale Verzekeringsbank, Haagse Historie, Nationale Onderwijsgids, Impact Magazine
- Overig: nieuwsbrief vfonds, website Haagse Dingen

Berichten over *Ons Land* worden goed ontvangen, reacties bleven respectvol en voornamelijk positief (online). Berichten over *Ons Land* bereikten gemiddeld 1500 personen per social media kanaal.

Media aandacht Bersiap en onderzoeksresultaten

De media aandacht over de onderzoeksresultaten van het Dekolonisatieonderzoek en de tentoonstelling *Revolusi!* in het Rijksmuseum, heeft geleid tot opvallend meer traffic op de corporate website. De pagina over de Bersiap werd bijna 1800 keer weergegeven (in 2021 waren de totale weergaven van de webpagina’s 3100). Grote conclusies konden echter nog niet getrokken worden. Wel is duidelijk dat de corporate website wordt gevonden via Google, waar de pagina op de derde plaats staat voor het zoekwoord *Bersiap*.

Nieuwe huisstijl

In het kader van zijn 15-jarig jubileum heeft het IHC zijn huisstijl en *branding* herzien. Hierbij is rekening gehouden met de wijze waarop binnen Museum Sophiahof gezamenlijk invulling wordt

gegeven aan Museum Sophiahof en hoe dat in diverse uitingen gecombineerd kan worden. Samen met het bureau Ontwerpwerk is een eigentijdse huisstijl ontwikkeld. Tijdens de lustrumviering op 19 november is de nieuwe huisstijl gelanceerd. Er is een algemene promotiefilm gemaakt, waarin de missie en visie van het IHC visueel worden weergegeven. Ook is een folder educatie ontworpen, waarin de vier educatieve producten van het IHC gepresenteerd worden. Daarnaast zijn er nieuwe banners en visitekaartjes gemaakt. Hoe de nieuwe huisstijl toegepast wordt, werd meteen duidelijk tijdens de lustrumviering. In zowel de aankleding als de programmering was de grote lijn van onze missie te zien. Het contrast tussen verleden en heden, jong en oud, hier en daar. Dit is een grote stap in de richting van een jonger en brede publiek bereiken.

Statistieken

In 2022 is er een groei te zien in het gebruik van de sociale media kanalen van het IHC. Het aantal nieuwsbrieflezers is ook toegenomen:

Medium	1 januari 2022	31 december 2022
Facebook	5300	5750
Instagram	2384	2669
LinkedIn	448	569
Nieuwsbrief	2689	3100

Instagram is het snelst groeiende kanaal van het IHC. Hoe meer het IHC zich richt op het jongere publiek (18 tot 35 jaar), hoe beter zij ons kunnen vinden, onder andere via Instagram. Jongeren bezoeken onze programma's, plaatsen daarvan content op Instagram en *taggen* het IHC. Zodoende wordt de zichtbaarheid en vindbaarheid vergroot. Deze trend zal de komende jaren door blijven gaan.

Facebook blijft gestaag groeien. Nog steeds weten nieuwe doelgroepen de pagina te vinden. Ondanks dat er geen grote betaalde campagnes zijn geweest, zijn er 450 nieuwe volgers bijgekomen.

Afgelopen jaar is het IHC het LinkedIn kanaal intensiever gaan gebruiken. De digitaliseringsprojecten en berichten in de media zijn uitermate geschikt om te delen via dit platform. Op LinkedIn is een van de belangrijkste doelgroepen aanwezig (*young professionals* die geïnteresseerd zijn in cultuur, geschiedenis, maatschappij e.d.). Voor het IHC een reden om zich daar de komende jaren nog meer op te richten.

De nieuwsbrief blijft het belangrijkste medium voor het IHC. Ook dit jaar is de groei stabiel. De nieuwsbrieven worden gemiddeld voor 65% geopend met een click-through-rate (mensen die

doorklikken en verder lezen) van gemiddeld 12%. Een benchmark voor emailmarketing is een 20-40% *open rate* (gebruikers die de nieuwsbrief daadwerkelijk lezen). Daar zit het IHC ruim overheen met 65%. De communicatie in de nieuwsbrief is altijd actueel en relevant voor de doelgroep.

Analyse van websitegebruik

Corporate website

Het gebruik van de corporate website in 2022 is hieronder weergegeven. De bedragen die tussen (...) worden genoemd zijn de aantallen in 2021.

- 80.332 paginabezoeken (79.442)
- 27.637 gebruikers (28.858)
- Gemiddeld 2 pagina's per bezoek

Websitebezoeken komen via:

1. Google, organisch via SEO (*Search Engine Optimisation*)
2. Rechtstreeks
3. Facebook
4. Museum Sophiahof
5. Instagram en LinkedIn

30dagenopzee.nl

- 12.604 paginabezoeken
- 8.320 gebruikers (4.600)

Inclusiefindie.nl

- 6.256 paginabezoeken (20.346)
- 1628 gebruikers (4.261)
- Gemiddeld 3 pagina's per bezoek
- Websitebezoeken zijn voornamelijk direct of via Google, organisch SEO

Huizenvanaankomst.nl

- 10.590 paginabezoeken (30.127)
- 9.033 gebruikers (10.522)
- Gemiddeld 2 pagina's per bezoek

Het websitegebruik van de websites is zoals gebruikelijk. De enige opvallende stijging is het verdubbelen van het aantal gebruikers van 30dagenopzee.nl. Dit is onder andere toe te

schrijven aan het gebruik van de website in de tentoonstelling *Hellships* en de aandacht ervoor in de tentoonstelling *Ons Land* en het bezoek aan het kenniscentrum in Museum Sophiahof.

8. Extern gefinancierde projecten

Van de projecten van het IHC, zijn er een aantal extern of middels een projectsubsidie van het ministerie van VWS gefinancierd. Hieronder is een korte opsomming gegeven van die projecten. Elk project heeft bij de afronding een eigen verslaglegging richting financier.

8.1 Semipermanente tentoonstelling ONS LAND. Dekolonisatie, generaties, verhalen

*Subsidie van het Ministerie van VWS
Looptijd: 21 augustus 2020 – 31 maart 2022*

Resultaat:

- Semipermanente tentoonstelling *ONS LAND – Dekolonisatie, generaties, verhalen* voor min. 5, max. 7 jaar in Museum Sophiahof.

Het IHC en het MHM hebben vanaf 2021 gewerkt aan het ontwerp en de bouw van de semipermanente tentoonstelling *ONS LAND – Dekolonisatie, generaties, verhalen* in Museum Sophiahof.

De periode januari tot en met 4 februari stond in het teken van de productie van de tentoonstelling. De werkzaamheden betroffen met name het meewerken aan de productie van de video's van de families, de samenstelling van de video in zaal 1, 2 en de visual van zaal 3. Het organiseren van de plaatsing van de objecten van de families en de aansluiting van de video's op de audiotour.

Met de afronding van de tentoonstelling, de officiële oplevering op 4 maart en het afronden van de laatste verbeterpunten werd het project officieel afgesloten op 31 maart. De tentoonstelling is op 8 februari 2022 geopend voor publiek.

In de tentoonstelling *Ons land* is voor de eerste maal het complete beeld van de Nederlands-Indische en Molukse gemeenschappen samengebracht: de effecten van kolonisatie, oorlog en dekolonisatie op hun levens toen en nu, hun positie in de Nederlandse samenleving en ten opzichte van elkaar. Met als doel dit beeld voor henzelf en anderen te verhelder en te duiden. Met ruimte voor diverse toekomstperspectieven en daardoor ook voor verbinding.

In de projectgroep zaten medewerkers van het IHC (Margaret Leidelmeijer, Jurriaan Koning en Jill Bakker) en het MHM (Huib Akihary en Wim Manuhutu). Er heeft afstemming plaatsgevonden met de stuurgroep, bestaande uit de voorzitter Riemer Knoop en de leden Alexander Scholtes, Lydia Sahetapy Engel, Yvonne van Genugten en Henry Timisela; de adviescommissie,

bestaande uit de leden prof. dr. Fridus Steylen en prof. dr. Remco Raben. In september is het definitief ontwerp van KossmanndeJong voorgelegd aan de stuurgroep, die er positief op heeft gereageerd. Tevens heeft er een klankbordbijeenkomst plaatsgevonden van de contentgroep met Indonesische vakgenoten. Het gesprek is aangegaan met Jos Wibosono (historicus), Linawati Sidarto (journalist), Hasti Tarekat (erfgoed specialist) en Aboeprijadi Santoso (journalist).

Met het Rijksmuseum is er een informatie-uitwisseling geweest met betrekking tot de tentoonstelling *Revolusi* van het Rijksmuseum en de tentoonstelling *ONS LAND*. Er zijn afspraken gemaakt voor een duurzame samenwerking.



Het *conversation piece* *Mooi Indië 2.0* is tentoongesteld in het Museumcafé van Museum Sophiahof en maakt deel uit van de tentoonstelling *Ons Land*. Het is opgebouwd uit verschillende stukken olieverf op doek, gegoten in polyester. De stukken zijn geknipt uit zogenaamde *Mooi Indië* doeken afkomstig uit Indonesië en gemaakt voor de toeristenindustrie. De doeken die hier zijn gebruikt, zijn niet uniek of kostbaar en kunsthistorisch van weinig waarde, maar hebben voor de Indische gemeenschap wel een emotionele betekenis.

8.2 Programma Indisch Erfgoed Digitaal (PIED)

Subsidie van het ministerie van VWS

Looptijd: 1 januari 2022 – 31 december 2024

Resultaat:

- [Webportaal *Het Indisch Geheugen voor de toekomst* met Educatief Platform.](#)

Het ministerie van VWS heeft een 3-jarige projectsubsidie toegekend voor het *Programma Indisch Erfgoed Digitaal* (PIED). Dit programma wordt bekostigd uit de *Extra impuls Collectieve Erkenning Indische Gemeenschap*. PIED bestaat uit drie deelprojecten, die uitgevoerd worden door de KB, het NOB en het IHC..

Het programma is op 1 januari 2022 van start gegaan. Er zijn drie projectmedewerkers aangesteld: een projectleider (0,4 fte), een collectiespecialist (0,8 fte) en een educatief medewerker (0,4 fte).

Het IHC is in dit programma verantwoordelijk voor het presenteren van documenten, foto's, audiovisueel materiaal en objecten in het webportaal *Indisch Geheugen* (werktitel). Een belangrijk onderdeel van dit webportaal is het Educatief Platform. Daarnaast is het IHC ook betrokken bij de selectie van collecties (Metamorfoze) en bij de ontsluiting van de bronnen door het NOB. De projectgroep heeft de selectiecriteria voor archieven en collectie opgesteld en heeft voordrachten gedaan voor selectiecommissie, die door de KB benoemd is. Er is een begin gemaakt met de ontwikkeling van de *Indië Thesaurus*, een essentieel onderdeel van het webportaal, wat maakt dat het optimaal doorzoekbaar wordt. Op 23 maart 2022 heeft de kick-off van het programma plaats gevonden in Museum Sophiahof. Daaraan hebben veel organisaties uit het erfgoedveld deelgenomen, die mogelijk deelnemer van het programma worden.

Samen met het bedrijf DOOR/IN10 is in kaart gebracht wat voor webportaal het IHC in de komende twee jaar wil gaan ontwikkelen. Op basis daarvan heeft DOOR/IN10 een offerte uitgebracht voor de bouw van het webportaal inclusief Educatief Platform. De offerte is in december ondertekend. Het contract gaat uit van de gewenste opleveringen eind 2023 (versie 1) en eind 2024 (versie 2) van het webportaal.

Educatief Platform

Tijdens de explorerende fase van 1 januari tot 1 juli, zijn een plan van aanpak en een werkplan voor het Educatief Platform opgesteld. Het werkplan fungeert als een inhoudelijke kaderschets en geeft het plan van aanpak een meer praktische invulling. Beide documenten geven een houvast voor de volgende fases van het project.

Het IHC heeft in het werkplan vastgelegd dat het een educatief platform creëert, dat laagdrempelig, kwalitatief hoogstaand en interactief is. Doelgroep zijn leerlingen en studenten uit het po, vo, mbo, hbo, wo en volwassenonderwijs. Er is een klankbordgroep met educatieprofessionals (in brede zin) ingesteld, die met regelmaat vanaf juni bijeen kwam. Deze groep is gedurende het hele project verbonden aan het Educatief Platform en denkt mee over de inhoud, vorm en implementatie van het project. Ook zijn er inhoudelijke gesprekken gevoerd met de *Advies Commissie Versterking kennis geschiedenis voormalig Nederlands-Indië*.

Er is een begin gemaakt met de evaluatie van bestaand educatief materiaal bij het IHC en aanverwante instellingen. De *Educatieve Benchmark 2021-2022* van SMH 40-45 is daarop een waardevolle toevoeging. In het verlengde hiervan is ook literatuuronderzoek gedaan naar de huidige behoeftes van het educatieveld op gebied van educatief materiaal, in het bijzonder gelinkt aan de geschiedenis van voormalig Nederlands-Indië.

Belangrijk voor dit onderdeel van het project is een goede samenwerking tussen de vaste medewerker educatie IHC en de projectmedewerker. Uiteindelijk wordt het Educatief Platform hét digitale platform van het IHC op het gebied van educatie. Om deze reden was de medewerker educatie ook betrokken bij de bijeenkomsten van de klankbordgroep, en zal er onderling doorlopend afgestemd worden.

8.3 Tentoonstelling Japanse Hellships. Gevangen op zee

Subsidie van het Mondriaanfonds

Looptijd: 15-10-2021 tot 15-10-2022

In samenwerking met Stichting Herdenking Slachtoffers Japanse Zeetransporten 1942-1945 (SHSJZ), heeft het IHC de tentoonstelling *Japanse Hellships. Gevangen op zee* gemaakt, die gaat over de Japanse zeetransporten. In de tentoonstelling is ook de website/informatiehub *Hellships.nl* opgenomen, die naar het voorbeeld van *30dagenopzee.nl* is gemaakt.

De kick-off van het project heeft in verband met coronamaatregelen online plaatsgevonden op 21 februari 2022. Deelnemers waren Heiko Roelfsema, Henk Itzig Heine (beiden van SHSJZ), Lody Pieters (lid raad van advies SHSJZ), Sabrina Luthjens (Making Waves) en Monique Kreefft (Lokomotiv) (beiden vormgevers) en Yvonne van Genugten en Margaret Leidelmeijer (projectleider IHC). In deze bijeenkomst is een korte introductie gegeven op het project, het tijdpad en de stand van zaken met sfeerimpressies van de tentoonstelling en de hub (website). De ontwikkeling en de bouw zijn in de daaropvolgende 3 maanden uigevoerd.

Op 3 juni is de tentoonstelling *Hellships. Gevangen op zee* voor publiek geopend. De tentoonstelling bestaat uit 10 transporteerbare scheepskisten waarin het verhaal van de Japanse Hellships wordt verteld door middel van persoonlijke verhalen. Deze verhalen worden geplaatst binnen een algemene context en ingedeeld naar de vier belangrijkste trajecten. Er wordt ruim gebruik gemaakt van beeldmateriaal, video en infographics om de bezoekers een beeld te geven van de massaliteit van deze transporten en het grote gebied dat er wordt bestreken. In één van de kisten is de informatiehub *Hellships.nl* op een museumtafel verwerkt. Hierop kunnen de bezoekers de namen van opvarende en schepen zoeken voor zover deze bekend zijn.

Het officiële openingsprogramma was op 1 juli in het bijzijn van de Commissaris van de Koning van Zuid-Holland.

De verantwoording van het project is in november ingediend en het project is begin december definitief vastgesteld door het Mondriaanfonds.

9. Financiële ondersteuning projecten en activiteiten

Projecten en activiteiten van het IHC werden in 2022 mede mogelijk gemaakt door:



Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport



Bedankt!

indisch
herinnerings
centrum.